

Sygn. akt I CSK 821/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa W. M.
przeciwko H. spółce z o.o. w W.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 września 2016 r.,
na skutek skarg kasacyjnych powódki i strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 1 czerwca 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia do rozpoznania obu skarg kasacyjnych;**
- 2) znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 4 lipca 2014 r. uwzględnił częściowo powództwo W. M. przeciwko H. spółce z.o.o. w W. o ochronę dóbr osobistych.

Po rozpoznaniu apelacji obu stron Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 1 czerwca 2015 r. uwzględniając częściowo apelację strony pozwanej zmienił zaskarżony wyrok przez oddalenie powództwa w zakresie żądania zobowiązania strony pozwanej do usunięcia z archiwum serwisu internetowego [www.\[...\].pl](http://www.[...].pl) artykułów dotyczących powódki. W pozostałej części Sąd drugiej instancji oddalił apelację strony pozwanej oraz w całości oddalił apelację powódki.

Od powyższego wyroku skargi kasacyjne wniosły obie strony.

Powódka zaskarżyła wyrok w części reformatoryjnej oraz oddalającej jej apelację i orzekającej o kosztach procesu, a strona pozwana w części oddalającej jej apelację i orzekającej o kosztach procesu.

Powódka jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. stwierdzając, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z powodu niewłaściwego zastosowania przez Sąd Apelacyjny art. 10 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w zw. z art. 24 § 1 k.c., co skutkowało bezzasadnym oddaleniem powództwa w zakresie żądania usunięcia z archiwum internetowego pozwanej spornych publikacji.

Strona pozwana jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Stwierdziła, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na charakter jej zarzutów „będących wskazaniem rażącej obrazu prawa materialnego przepisów kodeksu cywilnego, prawa prasowego i ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz procedury cywilnej”. Wskazała też na konieczność dokonania wykładni art. 23 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ust. 6 Prawa prasowego, art. 24 k.c., art. 29 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, art. 81 ust. 2 ustawy o prawie autorskim w zw. z art. 24 k.c., art. 6 oraz art. 41 Prawa prasowego w kwestii: „czy publiczne ujawnienie informacji

z życia prywatnego stanowi element działalności publicznej osoby publicznej oraz czy ujawnione w ten sposób przez osoby publiczne informacje z życia prywatnego mogą być publicznie komentowane, krytykowane, stanowić przedmiot satyry i karykatury bez dodatkowej zgody zainteresowanej, a także czy w związku z tym granice dozwolonej krytyki dotyczącej ujawnienia informacji z życia prywatnego tych osób są w rzeczywistości szersze”. Pozwana stwierdziła też konieczność dokonania wykładni art. 24 k.c. wobec „poważnych wątpliwości związanych z ustaleniem odpowiedniego (adekwatnego) sposobu publikacji oświadczenia o przeprosinach w przypadku naruszeń dokonywanych w sieci internetowej, na stronach internetowych danych serwisów (głównych lub wewnętrznych), składanego w celu dopełnienia czynności potrzebnych do usunięcia ustalonych przez Sąd skutków zarzucanego naruszenia” oraz formy tego oświadczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, jeżeli skarżący, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinien przedstawić występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne przez jego odpowiednie sformułowanie jako ogólnego, abstrakcyjnego pytania prawnego, powstałego na tle określonego przepisu oraz przedstawić w pogłębionym wywodzie prawnym kontrowersje i rozbieżne oceny prawne jakie zagadnienie to wywołuje, wykazać, że mają one poważny, uniwersalny charakter, a mimo to nie doczekały się jeszcze wypowiedzi Sądu Najwyższego, koniecznej nie tylko do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, lecz także dla rozwoju judykatury (porównaj między innymi postanowienia z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11, z dnia 7 czerwca 2005 r. V CSK 3/05 i z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ.).

Jeżeli natomiast skarżący jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. powinien wykazać, że wykładnia określonego przepisu prawa, we wskazanym przez niego zakresie budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów. Wymaga to precyzyjnego określenia zakresu

oraz przyczyn wątpliwości, wykazania, że mają poważny charakter oraz wskazania sposobów ich rozstrzygnięcia w oparciu o znane metody wykładni albo przedstawienia rozbieżnych orzeczeń sądów zapadłych w wyniku różnej wykładni przepisu (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z dnia 28 marca 2007 r. II CSK 84/07 i z dnia 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, nie publ.).

Strona pozwana nie wykazała powyższych okoliczności a analiza uzasadnienia jej wniosku opartego na tych przesłankach przedsądu wskazuje, że traktuje je zamiennie, choć są to dwie różne przesłanki, zamieszczone w odrębnych jednostkach redakcyjnych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., służące różnym celom i spełniające różne funkcje a tym samym wymagające wykazania innych okoliczności. Pozwana nie sformułowała żadnego istotnego zagadnienia prawnego, we wskazanym wyżej rozumieniu, a jedynie wyraziła - dość niejasno - wątpliwości interpretacyjne dotyczące kilku przepisów. Uzasadnienie wniosku nie zawiera stosownego, pogłębionego wywodu prawnego wskazującego na istnienie poważnych kontrowersji wokół wykładni tych przepisów ani nie powołuje się na rozbieżności orzecznicze. Skarżąca nie ustosunkowała się również do bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego wykładni wskazanych przez nią przepisów, choć została w nim wyjaśniona szczegółowo pierwsza podniesiona przez nią wątpliwość (porównaj między innymi wyrok z dnia 14 grudnia 2011 r. I CSK 111/11, nie publ. i orzeczenia tam wskazane), zaś w drugiej kwestii Sąd Najwyższy również zajmował stanowisko wskazując, że określenie sposobu publikacji zawierającej przeproszenie zależy od okoliczności konkretnej sprawy, w tym od sposobu naruszenia dóbr osobistych, co dotyczy także ogłoszenia przeproszenia w internecie (porównaj między innymi wyroki z dnia 17 maja 2013 r. I CSK 540/12, OSNC-ZD 2013/4/85 i z dnia 11 marca 2016 r. I CSK 90/15, nie publ. i orzeczenia tam wskazane).

W konsekwencji strona pozwana nie wykazała występowania w sprawie przesłanek przedsądu przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Żadna ze stron nie wykazała również istnienia przesłanki przedsądu przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., na którą powołały się obie.

W świetle jednolitego orzecznictwa Sądu Najwyższego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu powyższego przepisu, jeżeli skarżący wykaże, że w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy. Sam zarzut oczywistego nawet naruszenia przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem mimo oczywistego nawet naruszenia przez sąd określonego przepisu, wyrok może być prawidłowy (porównaj między innymi postanowienia z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, nie publ.).

Strona pozwana nie tylko nie wskazała żadnych okoliczności, które mogłyby uzasadniać jej twierdzenie o oczywistym naruszeniu przez Sąd drugiej instancji prawa, ale w uzasadnieniu tej przesłanki przedsądu nie wskazała też żadnych przepisów prawa, które jej zdaniem zostały naruszone w sposób kwalifikowany.

Powódka natomiast w obszernym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zarzucając Sądowi drugiej instancji niewłaściwe zastosowanie art. 10 Konwencji w zw. z art. 24 § 1 k.c. wskazała, że Sąd ten błędnie oparł się na wykładni powyższych przepisów dokonanej przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, choć dotyczyła ona, w ocenie skarżącej, innej sytuacji faktycznej i prawnej. Już sama obszerność wywodów uzasadnienia wniosku powódki o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz odwołanie się do orzecznictwa ETPCz i jego wadliwego zastosowania w sprawie prowadzą do wniosku, że nie można mówić o oczywistym naruszeniu prawa, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., widocznym *prima facie* dla przeciętnego prawnika. Jeżeli sąd zastosował określoną wykładnię przepisu odwołując się do stanowiska zajętego w tym przedmiocie przez ETPCz, Sąd Najwyższy czy Trybunał Konstytucyjny, to niewątpliwie nie można uznać, że w sposób oczywisty naruszył prawo. Należy przy tym podkreślić, że wbrew stanowisku skarżącej, wykładnia art. 10 Konwencji w zw. z art. 24 k.c. dokonana przez ETPCz w wyrokach z dnia

10 marca 2009 r. C 3002/03 i z dnia 16 lipca 2013r. nr 33846/07, do której odwołał się w sprawie Sąd Apelacyjny, nie odnosi się jedynie do określonego rodzaju publikacji przechowywanych w archiwach internetowych, lecz ma charakter uniwersalny i jednoznacznie wskazuje, iż ochrona sądowa w sprawie o naruszenie dóbr osobistych nie może prowadzić do usuwania z archiwów portali internetowych przechowywanych tam publikacji. Nie jest bowiem uprawnieniem sądu poprawianie historii przez usuwanie ze sfery publicznej śladów publikacji, które zostały uznane za naruszające dobra osobiste, podobnie jak nakazanie unicestwienia opublikowanego już artykułu prasowego naruszającego takie dobra. Ochrona na podstawie art. 8 Konwencji i art. 24 k.c., przy poszanowaniu zasady proporcjonalności oraz regulacji art. 10 Konwencji, powinna sprowadzać się w tej sytuacji do nakazania umieszczenia w archiwum internetowym przy zakwestionowanym tekście, wyroku sądu o uznaniu go za naruszający dobra osobiste lub innej stosownej informacji w tym przedmiocie.

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.